

POSTANOWIENIE

9 sierpnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Dariusz Pawłyszczko

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 9 sierpnia 2023 r. w Warszawie wniosku S.K., K.K. i D.K.

o przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej od wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z 20 czerwca 2022 r., I ACa 745/21, wydanego w sprawie z powództwa S.K., K.K. i D.K.

przeciwko B. w W.

o uchylenie uchwały

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza solidarnie od S.K., K.K. i D.K. na rzecz B. w W. 240 (dwieście czterdzieści) zł kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 18 czerwca 2021 r., I C 373/20, Sąd Okręgowy w Zielonej Górze oddalił powództwo trzech członków pozwanego [...] o uchylenie uchwały zebrania przedstawicieli z 30 czerwca 2020 r. o podziale nadwyżki bilansowej za 2019 r.

Wyrokiem z 20 czerwca 2022 r., I ACa 745/21, Sąd Apelacyjny w Poznaniu oddalił apelację powodowych członków [...].

W skardze kasacyjnej powodowie zarzucili naruszenie przepisów:

1) postępowania, tj. art. 385 i 378 § 1 w zw. z art. 391 § 1 oraz art. 382 k.p.c. przez nierozpoznanie zarzutów apelacji dotyczących sprzeczności ustaleń Sądu pierwszej instancji ze zgromadzonym materiałem dowodowym,

2) prawa materialnego, tj. art. 5 k.c. i art. 42 § 3 Prawa spółdzielczego (dalej: pr. spółdz.) przez uznanie zaskarżonej uchwały za zgodną ze Statutem [...], dobrymi obyczajami i niemającą na celu pokrzywdzenie powodowych członków [...], a tym samym nieuznanie uchwalenia uchwały za czynienie przez pozwanego ze swego prawa użytku sprzecznego ze społeczno- gospodarczym przeznaczeniem tego prawa oraz zasadami współżycia społecznego. gdyż celem utworzenia spółdzielni jest działalność gospodarcza w interesie swoich członków, co narusza uchwała przeznaczająca symboliczną część zysku na oprocentowanie udziałów.

Skarżący wnieśli o przyjęcie skargi do rozpoznania ze względu na jej oczywistą zasadność.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Pod pozorem nierozpoznania zarzutów apelacji dotyczących stanu faktycznego ustalonego przez Sąd pierwszej instancji powodowie w apelacji i skardze kasacyjnej kwestionują wykładnię Statutu pozwanego [...]. Sąd odwoławczy w uzasadnieniu odniósł się do zarzutów apelacji w tym zakresie, lecz wbrew żądaniu apelacji podzielił ocenę prawną Sądu Okręgowego

Sądy obydwu instancji dokonały prawidłowej wykładni Statutu i uznały, że przewidziane w Statucie „oprocentowanie” udziału jest jedyną formą realizacji prawa członka spółdzielni do udziału w nadwyżce bilansowej, przewidzianego w art. 18 § 2 pkt 5 pr. spółdz. Taką formę realizacji prawa do udziału w nadwyżce przewiduje także art. 77 § 4 pr. spółdz.

Na podstawie art. 5 § 1 pkt 8 i art. 77 § 2 pr. spółdz. zasady podziału nadwyżki bilansowej między członków spółdzielni określa statut. Statut pozwanego ograniczał udział w nadwyżce do maksymalnie czterokrotności oprocentowania lokat rocznych dla osób fizycznych zakładanych w dniu 31 grudnia roku, za który dzielona jest nadwyżka. W dniu 31 grudnia 2019 r. oprocentowanie to wynosiło 1,4%, czyli czterokrotność wynosiła 5,6%. Poza lokatami rocznymi o stałym oprocentowaniu pozwany [...] w dniu 31 grudnia 2019 r. przyjmował także lokaty roczne o zmiennym oprocentowaniu równym stopie WIBID 1M powiększonej o 0,17 pkt procentowego. W dniu 31 grudnia 2019 r. WIBID 1M wynosił 1,43%, czyli można było założyć roczną lokatę oprocentowaną na 1,6%, aczkolwiek było to oprocentowanie zmienne, zależne od WIBID 1M. Zebranie Przedstawicieli

przyjęło, że górną granicę oprocentowania udziałów przy podziale nadwyżki bilansowej wyznacza czterokrotność tej wyższej, zmiennej stopy i ustaliło udział w nadwyżce na 6,4% wartości udziału.

Sądu obydwu instancji prawidłowo uznały, że udział w nadwyżce należy obliczać od wartości nominalnej udziału. Prawo spółdzielcze nie zna pojęcia wartości księgowej udziału, tj. wartości aktywów netto przypadających na udział (pojęcie znane Kodeksowi spółek handlowych). Wg bilansu na koniec 2019 roku fundusz podstawowy pozwanego (suma wartości udziałów) wynosił 1 157 000 zł, z czego 6.4% stanowi 74 048 zł. Zaskarżona uchwała przeznaczyła do podziału nadwyżki nieco niższą sumę 71 733,11 zł. Jednakże ta sprzeczność nie została objęta zarzutami kasacyjnymi (prawdopodobnie niektóre udziały nie uczestniczą w podziale nadwyżki bilansowej).

Uchwała przeznaczająca, zgodnie z żądaniem skarżących, większą część nadwyżki bilansowej na oprocentowanie udziałów podlegałaby uchyleniu w przypadku jej zaskarżenia. Art. 42 § 3 pr. spółdz. wskazuje 4 niezależne podstawy uchylenia uchwały: sprzeczność ze statutem, sprzeczność z dobrymi obyczajami, godzenie w interesy spółdzielni oraz podjęcie w celu pokrzywdzenia członka spółdzielni. Zatem wystarczającą podstawą do uchylenia uchwały, w razie jej zaskarżenia, jest sprzeczność ze statutem spółdzielni. Bez wyeliminowania mocy wiążącej obowiązującego, statutowego ograniczenia oprocentowania udziałów, spółdzielcy nie mogą uzyskać uchylenia uchwały przeznaczającej maksymalną, dopuszczalną statutem sumę na udział w nadwyżce powołując się na dobre obyczaje lub pokrzywdzenie spółdzielców, a także na art. 5 k.c.

Ponieważ żaden z dwóch zarzutów kasacyjnych nie jest oczywiście uzasadniony, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ k.p.c. oddalił wniosek powodów o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pozwany zwrócił uwagę na możliwą niedopuszczalność skargi ze względu na nieprawidłowe oznaczenie wartości przedmiotu zaskarżenia. Powodowie w apelacji i w skardze kasacyjnej oznaczyli tę wartość na 200 000 zł jako sumę wartości swoich 4 udziałów po 50 000 zł: dwa jednego z powodów i po jednym pozostałych. W pozwie powodowie nie oznaczyli wartości przedmiotu sporu, a oznaczając na żądanie Sądu drugiej instancji wartość przedmiotu zaskarżenia apelacją powodowie nie wyjaśnili pochodzenia sumy

50 000 zł jako wartości udziału, który ma wartość nominalną 1000 zł. Wg [...] jeden z powodów ma 21 udziałów, a pozostali po jednym, co daje w sumie 23 000 zł.

Kwestionowanie wartości przedmiotu zaskarżenia dopiero w odpowiedzi na skargę kasacyjną jest spóźnione, gdyż na podstawie art. 368 § 2 w zw. z art. 398²¹ k.p.c. wartością przedmiotu zaskarżenia skargą kasacyjną jest wartość przedmiotu zaskarżenia apelacją, jeśli zakresy zaskarżenia obydwu środków pokrywają się. Ponadto prawidłową wartością przedmiotu sporu i zaskarżenia w sprawie o uchylenie uchwały o podziale nadwyżki bilansowej jest suma tej nadwyżki, a nie wartość udziałów skarżącego uchwałę.

Na podstawie art. 98 k.p.c. pozwanemu przysługuje od skarżących zwrot kosztów sporządzenia odpowiedzi na skargę kasacyjną w wysokości stawki minimalnej określonej w stosowanym odpowiednio § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Min. Sprawiedl. w sprawie opłat za czynności radców prawnych. Ponieważ wydatek pozwanego na pełnomocnika został spowodowany wspólną skargą kasacyjną powodów, odpowiadają oni solidarnie za zapłatę kosztów procesu (art. 441 § 1 k.c. *per analogiam*). Mimo wspólnej apelacji oraz skargi kasacyjnej Sąd drugiej instancji bezpodstawnie pobrał po trzy opłaty sądowe po 200 zł. Nienależnie pobrana część opłaty podlega zwrotowi na podstawie art. 80 u.k.s.c.

[as]

(A.T.)